

Retningslinjer for ESAS

(Edmonton Symptom Assessment System)

Personalevejledning

Målsætning:

Målsætningen er at lette beskrivelsen af symptomer og give en fælles referenceramme i kommunikationen mellem patient og personale.

- Opnå bedst mulig symptomlindring for patienterne
- Kvalitetssikre arbejdet med den enkelte patient
- Forenkler og standardiserer dokumentation for den enkelte patient
- Opøve systematisk registrering – evt. som forberedelse til forskning

ESAS består af:

1. Symptomregistreringsskema
2. Grafiskema med WHO ECOG-status (aktivitets status)
3. Smertekort med ord til beskrivelse af smertens karakter
4. Retningslinjer for anvendelse af ESAS
5. Patientpjece

Udfyldelse af ESAS:

- Om muligt udfyldes symptomregistreringsskemaet ESAS af patienten selv
- Edmonton anbefaler, at skemaet udfyldes 2 gange dagligt – formiddag og aften
- I situationer, hvor patienten ikke selv er i stand til at udfylde ESAS (kognitivt svækket, bevidstløs eller sederet) anbefales det, at personalet udfylder ESAS-skemaet for at sikre, at der fortsat er fokus på patientens symptomer.
Personalet skal dog kun udføre registrering på følgende punkter: ”smerte”, ”døsighed”, ”appetit”, ”åndenød” og som det sidste symptom ”uro” tilføjet under ”et symptom eller problem der ikke er nævnt”

Om den mundtlige information til patienterne:

Det er vigtigt at informere patienten om, at gener og plager registreres på denne måde, for at han/hun skal have det så godt som muligt. Registreringen gør, at personalet får et bedre indtryk af, hvordan han/hun har det. Personalet kan dermed også bedre vurdere, hvordan plagerne/symptomerne skal behandles.

Undlad at bruge begrebet: ”symptom” overfor patienten. Det er mere hensigtsmæssigt at benytte: ”plage”, ”smerte”, ”kvalme” osv.

Det er ikke meningen, at patienten skal anstrenge sig eller bruge lang tid på at give det ”rigtige” svar. Personalet bør opmuntre patienten til at give et umiddelbart ”hurtigt” svar.

Det er vigtigt at understrege, at der ikke er et ”rigtigt” eller ”forkert” svar.

I den medfølgende **patientpjece** beskrives ESAS, - hvad er ESAS, hvorfor der symptomregistreres, og hvordan det udføres.

Symptomregistreringsskemaet ESAS gennemgås med patienten (og eventuelt pårørende).

Som udgangspunkt skal der registreres to gange om dagen – en gang om formiddagen ca. ved 9 tiden og en gang om aftenen ca. ved 18 tiden. Dagens symptomregistreringer indføres på **grafskemaet**, som illustrerer symptomernes forløb og udvikling.

Smertekortet skal udfyldes ved den første ESAS udfyldelse og herefter, hvis smerten flytter sig eller ændrer karakter.

Hvis patienten har flere typer smerter, bør den smerte, som patienten oplever som den værste, være den patienten registrerer i det daglige. Forneden på smertekortet findes en række **ord** som måske kan hjælpe patienten til at beskrive smerten.

Hvordan har du det lige nu? (opstart)

Nedenstående spørgsmål kan være en hjælp til patienten, så patienten kan orientere sig i forhold til eksempelvis, hvordan smerten opleves nu.

Hvor på linjen (0 – 10) befinder du dig, når du har det bedst? (sæt cirkel)

Hvor på linjen (0 – 10) befinder du dig, når du har det værst? (sæt cirkel)

Hvor på linjen er du lige nu? (sæt cirkel)

Disse spørgsmål bør/kan gentages dels, når smerten ændres eller forværres dels som sikring/hjælp til, at patienten kan finde ud af, hvor han/hun befinder sig på linjen og hvordan symptomerne opleves.

Med det som udgangspunkt kan du for eksempel hjælpe patienten til at finde ud af, hvornår han/hun skal tage sin pn-medicin.

Ingen 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Værst tænkelig

ESAS

(Edmonton Symptom Assessment System)

Dansk version marts 2008. Oversat og revideret af Det Palliative Team, Thisted, Aalborg og Skive